

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.

Nyomás: Pauker Nyomda

Felelős vezető: VÉRTES GÁBOR

ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft

Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyany Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,

e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,

az összefoglalók és egyesületi híreink,

illetve archivált számaink honlapunkon

(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

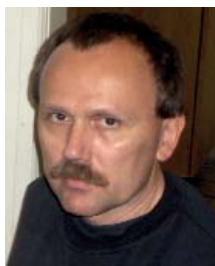
DOI: 10.24364/MKL.2018.06

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,

továbbá az Országos Széchényi Könyvtár

(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa

és Archivuma (EPA) archiválja

Irinyi Jánosról a valamennyire is természettudományosan művelt polgár-
nak a biztonsági gyufa ugrik be (remélhetőleg). Egy középiskolai kémiataná-
rának és egy kémia iránt legalább némileg érdeklődő diáknak az Irinyi
név minden valószínűség szerint főleg az Irinyi-versenyt jelenti, ami a 9–
10.-es középiskolás korosztály nagy tömegeket megmozgató kémiaversenye.
Ez a verseny az idén ünnepelte 50. évfordulóját. A verseny Győrben indult
Várnai György szervezésében, regionális megmérettetésként. Gyorsan ki-
nőtte magát, és vált a fiatalabb korosztály legfontosabb országos kémiaver-
senyévé. A verseny szervezése és lebonyolítása hosszú ideig Győrben maradt,
majd a laborgyakorlatok átkerültek Veszprémbe. Figyelem, a laborgyakorlatok a kezdetektől integ-
ráns részét képezték a versenynek, még ha eleinte csak az írásbeli döntőn jól szereplő diákok vehet-
tek is részt a gyakorlati fordulón. Ez nagyon fontos, mert az elméleti és számítási kémia roha-
mos fejlődése ellenére, a kémiát jórészt ma is a laboratóriumban csinálják. Az utóbbi tizenöt évben
a verseny szervezését az Egyesület Kémiatanári Szakosztálya vette át a Titkárság hathatós segítsé-
gével. Ötéves versenyciklusként, egy-egy egyetem vállalta magára a harmadik, döntő forduló le-
bonyolítását. Az első és a most zárult harmadik ciklusban ez a Szegedi Tudományegyetem Kémiai
Intézete volt, a köztes öt évben pedig a Miskolci Egyetem Kémiai Intézete volt a házigazda. A ver-
seny egyébként háromfordulós. Az első, iskolai fordulón összesen nagyjából kétezren indulnak,
míg a döntőn a megyei és fővárosi fordulóból továbbjutott mintegy kétszáz diák vesz részt (kb. száz
9.-es és száz 10.-es). A döntőn van egy elméleti-számítási forduló, egy laboratóriumi gyakorlat min-
den résztvevőnek, és a legjobbaknak még egy szóbeli is, amelyen kiselőadást kell tartaniuk (öt per-
cen) egy ott, helyben megadott kémiai témáról. Érdemes megjegyezni, hogy a verseny megszervezé-
se és lebonyolítása nagyon bonyolult logisztikai feladat, és nem elhanyagolható humán és anyagi
erőforrást igényel. Az anyagi támogatás eddig nem kis részben kémiával (is) foglalkozó vállalatok-
tól (főként a MOL és a Richter) érkeztek. Reméljük, hogy a támogatási hajlandóság továbbra is meg-
marad. A három fordulón versenyzőként szerepelni embert próbáló kaland. Az elméleti-számítási
feladatok fordulónként nehezdednek, és a döntőn már olyanok is vannak, amelyek bőven túlmutat-
nak a középiskolás tananyagon, és igénybe veszik a diákok adaptív, feladatmegértő és kreatív kész-
ségeit. Arról nem is beszélve, hogy még gyakorlatlan előadóként kell beszélni egy frissen megkapott
témáról, ráadásul közönség előtt és tétre menően, hiszen a végső sorrend még a szóbeli fordulón
is bőven változhat. Mindezekhez sok érdeklődő diákra van szükség – ez megvan, és sok áldozatkész
jó tanárra – ez is megvan egyelőre. 2019-től a harmadik forduló Szegedről Debrecenbe költözik, a
Debreceni Egyetem Kémiai Intézete lesz az újabb ötéves versenyciklus házigazdája. Remélhetőleg
(bár a remény csak halvány) ez idő alatt a kémiatanárok száma nem süllyed olyan kritikus szint
alá, amikor már a tárgy tanítása is veszélyben lesz. Nagy kár lenne, mert a kémia át- meg átszövi
életünket. Nélküle gyorsan visszaköltözhetnénk a fára. Igaz, handabandázni onnan is lehet...

Pálkó István

egyetemi tanár

az Irinyi Versenybizottság leköszönő elnöke

TARTALOM

HAZAI KUTATÓMŰHELYEK BEMUTAKOZÁSA

Tasi Gyula, Czako Gábor, Horváth Dezső, Tóth Ágota: Elméleti kémiai
és nemlineáris dinamikai kutatások a Szegedi Tudományegyetem Kémiai
Intézetében **178**

OLÁH GYÖRGY EMLÉKE ÉS ÖRÖKSÉGE

Ifj. Szántay Csaba: Személyes élmények Oláh György professzorral **183**

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Darvas Béla, Székács András: A glyphosate. Első rész.

Alkalmazás és környezetanalitika **186**

Kutasi Csaba: A kékfestő textilmintázás és kémiai vonatkozásai **190**

KITEKINTÉS

Braun Tibor, Nagy Miklós: Miért nem Ramsden-emulzióknak nevezik
a Pickering-emulziókat? Kolloidkémiai oknyomozás **194**

OKTATÁS

Nyitottan az új tudásra, elméletekre és képességekre.

Beszélgetés **Onno De Jong** professzorral. Második rész **198**

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata **202**

A HÓNAP HÍREI **204**

Címlap:

Az 50. Irinyi János

Középiskolai

Kémiaverseny

döntőjén

(fotó: Molyán Gergő)